

Шамралуk Олена Леонiдiвна,
кандидат педагогiчних наук,
методист Науково-методичного центру
професiйно-технiчної освiти
та пiдвищення квалiфiкацiї iнженерно-
педагогiчних працiвникiв у Хмельницькiй облaстi,
м. Хмельницький, Україна

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Сучасні соціально-економічні умови вимагають від педагогів закладів професійної освіти (далі: ЗПО) високого рівня технологічної культури, пов'язаного зі здатністю до саморозвитку, вибудовування індивідуальної траєкторії професійного і життєвого розвитку, ефективної комунікації, самостійного і відповідального прийняття рішень. Водночас, професійна і освітня (самоосвітня) діяльність дорослої людини є нерозривними і повинні розглядатися комплексно. Тільки за таких умов людина, фахівець може досягти найвищих показників в особистісно-професійному розвитку.

У цьому сенсі об'єктивною необхідністю є застосування в процесі розвитку технологічної культури педагогічних працівників ЗПО педагогічних технологій, побудованих на інноваційних принципах освіти дорослих та спрямованих на подальше особистісне самовизначення і самореалізацію педагога.

Тому освітній процес в регіональній системі підвищення кваліфікації на базі навчально(науково)-методичних центрів професійно-технічної освіти має бути андрагогізовано й акмеологізовано, переглянуто традиційний арсенал засобів, принципів, форм, методів навчання. При цьому перевага має надаватися суб'єктній активності й творчості педагогічного працівника, який самостійно моделює та зреалізовує індивідуальну освітню траєкторію, визначає параметри процесу навчання (зміст, тривалість, форми, методи, програми, засоби та ін.), здійснює цілепокладання і конструктивну корекцію в принципово нових умовах, варіативно прогнозує результати професійно-педагогічної діяльності тощо [1].

Однією із перспективних інноваційних акметехнологій є технологія науково-методичного супроводу, яка дозволяє забезпечити безперервність післядипломної освіти педагогічних працівників ЗПО. Ця технологія передбачає залучення до вирішення педагогічних проблем широкого кола фахівців. Важливо, що учасники науково-методичного супроводу мають стати рівноправними партнерами цієї взаємодії, хоча можуть мати різний рівень наукової підготовки або опанування практичного досвіду [3].

Суб'єкти науково-методичного супроводу не вирішують проблеми один одного, а здійснюють обмін думками, досвідом, інформацією, забезпечують всебічне обговорення проблеми та можливих підходів до її вирішення.

Визначальними основами технології науково-методичного супроводу є [4]:

- демократичність – можливість урахування різних підходів, точок зору, колегіальність у прийнятті певного рішення;
- ситуація вибору – створення декількох варіантів програм, моделей діяльності, методик, які забезпечують передумови для свідомого вибору;
- самореалізація – розкриття особистісного потенціалу кожного учасника педагогічного процесу;
- співтворчість – спільна діяльність суб'єктів, які прагнуть досягти нових кількісних і якісних результатів;
- синергетичність – нелінійність, нестабільність як процесуальні характеристики та самоорганізація системи науково-методичного супроводу.

Науково-методичний супровід як технологія післядипломної педагогічної освіти дає можливість педагогам опанувати позицію суб'єкта розвитку технологічної культури, обрати певний варіант супроводу за спрямованістю, змістом, формами або терміном проведення.

Тобто, науково-методичний супровід – це технологія процесу безперервної професійної взаємодії суб'єктів педагогічної діяльності щодо професійного розвитку шляхом розроблення, обґрунтування, апробації та практичного впровадження інноваційних підходів до вирішення актуальних проблем професійної освіти.

У системі регіонального підвищення кваліфікації до такої взаємодії методистами НМЦ ПТО залучаються педагогічні працівники ЗПО, фахівці-виробничники, науковці, викладачі закладів вищої освіти, громадські діячі тощо.

Реалізація технології науково-методичного супроводу здійснюється поетапно.

Перший етап – пошуковий. На ньому відбувається формулювання й осмислення проблеми, для вирішення якої необхідний інноваційний підхід. На цьому етапі здійснюється збирання, узагальнення й уточнення інформації, яка стосується цієї проблеми, а також аналізується теорія і можливі аналоги вирішення проблеми на практиці.

Другий етап – моделювання. На ньому відбувається структурування діяльності, яка має призвести до вирішення проблеми. На цьому етапі доцільно дотримуватися логіки побудови педагогічної системи, тобто визначати мету, зміст, методи, розробити критерії оцінювання результату. Якщо на першому етапі здійснювався пошук можливих шляхів вирішення проблеми, то на цьому етапі накопичена інформація систематизується.

Третій етап – проектувальний. Суб'єкти освітньої діяльності проходять спеціальну підготовку, уточнюються деталі, визначаються і створюються умови, необхідні для впровадження інновацій.

На четвертому етапі інноваційна діяльність здійснюється на практиці, тобто це – етап впровадження, метою якого є реалізація раніше запланованої послідовності дій, спостереження за результатами.

П'ятий, завершальний етап, є етапом рефлексії. Отримані результати зіставляються з поставленою метою, аналізується ступінь реалізації ідей, робляться висновки. Найважливішим аспектом етапу рефлексії є самооцінка діяльності кожним суб'єктом інноваційного процесу.

Одним із результатів застосування технології науково-методичного супроводу у просторі регіонального підвищення кваліфікації є створення педагогами методичного продукту – методичних нововведень, розроблених педагогами, які затребувані теперішніми і потенційними споживачами освітніх послуг.

Методичний продукт забезпечує конкурентоспроможність окремого педагога на ринку праці або конкурентоспроможність ЗПО на ринку освітніх послуг [2]. До переліку методичних продуктів можна віднести оригінальні варіанти навчальних планів і програм, дидактичне забезпечення освітнього процесу, проекти, відеоматеріали, вебресурси та інші. Таким чином, технологія науково-методичного супроводу також забезпечує вихід нового товару на ринок, звичайно, з урахуванням специфіки системи освіти.

Отже, технологія науково-методичного супроводу сприяє впровадженню інновацій в освітній процес, перетворенню перспективної ідеї на конкурентоспроможний продукт завдяки партнерським стосункам, без активного втручання ззовні, стимулює розвиток технологічної культури педагогів ЗПО, обумовлює раціональне використання наявних ресурсів.

Список використаних джерел інформації:

1. Петренко Л. М., Романова Г.М., Пуховська Л.П., Султанова Л.Ю., Олешко П.С. Моделі неперервного професійного розвитку педагогічних та науково-педагогічних працівників у контексті відкритої освіти. Професійний розвиток фахівців в умовах цифровізації суспільства: сучасні тренди. 2021. С. 243-250.
2. Ткачук Г. Е. Розвиток ІКТ-компетентності педагогів у системі методичної роботи професійно-технічного навчального закладу. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. 2015. С. 104-109.
3. Шамралюк О.Л. Розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю в навчально (науково)-методичних центрах професійно-технічної освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Інститут ПТО НАПН України. Київ, 2021. 353 с.
4. Шамралюк О.Л. Технологічна культура майстра виробничого навчання аграрного профілю : методичний посібник / О.Л. Шамралюк. Хмельницький: 2019. 148 с.